נתן ארבע לראשונה ואחת לשניה ידי שניה יצא ידי ראשונה לא יצא כולהו משעבדן לראשונה בעי רב אדא בר אהבה [א]היו בידו חמש סלעים ואמר שני ערכי עלי א) בבת אחת מהו כיון דבבת אחת נדר כי הדדי תפסן יהיב תרתי ופלגא להאי ותרתי ופלגא להאי או דלמא כולהו ב) חזיא להאי וכולהו חזיא להאי תיקו: אין בערכין פחות מסלע ולא יתר כו': הא תו למה לי הא קמשמע לן פחות מסלע הוא דליכא הא יתר על סלע איכא יתר על חמשים הוא דליכא הא פחות מחמשים איכא וסתמא ג) כרבנן: **מתני'** [ב]אין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתר על י"ז: **גמ'** ת"ר טועה שאמרה [ג]יום אחד טמא ראיתי פתחה שבעה עשר שני ימים טמא ראיתי פתחה שבעה עשר [ד]שלשה ימים טמא ראיתי פתחה שבעה עשר ארבעה ימים טמא ראיתי פתחה ששה עשר חמשה ימים טמא ראיתי פתחה חמשה עשר ששה ימים טמא ראיתי פתחה ארבעה עשר שבעה ימים טמא ראיתי פתחה שלשה עשר ד) שמונה ימים טמא ראיתי פתחה שנים עשר [ה]תשעה ימים טמא ראיתי פתחה אחד עשר עשרה ימים טמא ראיתי פתחה עשרה אחד עשר פתחה תשעה

שנים

רש"י

נתן ארבע לראשונה. שהעריכו הכהן על הראשונה תחילה לא יצא ידי ראשונה דבעי למיתב כל מה דבידיה כרבנן ואם חזר והעשיר נותן את כל הערך דנתינה קמייתא לאו כלום היא: **כולהו חזיא להאי כו'.** ועדיין אחד מן הערכין עליו: **הא יותר על סלע איכא.** אף על גב ה) דליכא חמשים סלע דאם היו בידו חמשים סלעים נותן כולם דהיינו יותר על סלע ופחות מחמשים. וסתמא כרבנן דלר' מאיר ליכא השג יד שיהא יותר על סלע ופחות מחמשים כמי שעריכו חמשים ו) [אלא או חמשים] או סלע: **מתני' פתח.** תחילת נדות. שזה דין נדה דאורייתא דאתה היום מונה ששה והוא דאתה שנים מונה חמשה והן ואפילו דאתה כל שבעה ופסקה לערב טובלת ומשמשת ומיום שביעי ואילך הויין ימי זיבה אחד עשר יום שאם דאתה בהן יום אחד או שנים שומרת יום כנגד יום וטובלת ואם דאתה בהן ג' רצופין הויא זבה גמורה וטעונה ספירה ז' נקיים וקרבן ואם משכו ימי זובה חדש או שנה אינה חוזרת לתחילת נדות עד שתשב שבעה נקיים ישנה ז' נקיים ודאתה הויא תחילת נדה ומונה ששה והוא ומוזרת לעניינה ככל המפורש ז) ואם לא דאתה באותן י"א יום ג' רצופין אינה זבה וכשתראה אחרי כן בין דאתה סמוך בין שהרחיקה דאייתה הויא תחילת נדה ואפילו תראה שלשה רצופין אינה מונה אלא ארבעה והן שאין ימי זוב אלא באותן י"א יום שבין סוף נדה זה לתחילת נדה הבאה וכן מפורש בהלכה אחרונה של מסכת נדה (דף עב.): **אין פתח בטועה פחות משבעה.** טועה שראתה היום ואינה יודעת אם בימי נדתה עומדת או באותן אחד עשר יום של זיבה אין חוזרת לפתח נדותה בפחות מז' נקיים: **ולא יותר על י"ז.** נקיים כדמפרש בגמ': **גמ' תנו רבנן טועה שאמרה יום אחד טמא ראיתי.** היום ואינה יודעת אם בימי תחילת נדות הוא וצריכה למנות ששה והוא אם באותן אחד עשר ימי הזוב הוא ואינה צריכה לשמור אלא יום כנגד יום: **פתחה שבעה עשר.** שאם לא תראה עד לאחר י"ז לבד מיום זה אז חוזרת לפתח נדותה למנות ששה והוא דממה נפשך לאחר י"ז לבד מיום זה יצתה מספק של ימי הזוב דאם יום זה שראתה מתחילת ימי זיבה היה כיון שכלו י"א יום יצתה ימי[א] הזוב והרחיקה ראייתה שלא ראתה עד לאחר י"ז ותחילת נדה היא ואפילו אם תאמר שיום זה תחילת נדה ח) היא אעפ"כ יצתה [א]ימי הזוב שהרי עברו ששה להשלמת ימי נדותה ואחד עשר שבין נדה לנדה הרי י"ז ולאחר י"ז כשראתה תחילת נדה היא אבל אם תראה ביום י"ז לא יצתה מן הספק אם יום נדה הוא או יום זיבה דיש לומר שמא יום זה שבאת לפנינו כשראתה ראשון לימי נדה היה ויום י"ז שראתה בו סוף אחד עשר יום שבין נדה לנדה הוא ואינה צריכה שימור יא) או שמא יום ראשון שבאתה לפנינו מימי זיבה הוא וכשכלו י"א יום יצתה מימי הזוב ויום י"ז שראתה בו תחילת נדה הוא וצריכה למנות ששה והוא וכל שכן אם תראה קודם י"ז וכספיקה זו תעמוד לעולם עד שתשב י"ז נקיים וכל זמן שהיא בספיקה זו מקולקלת היא מאד שלעולם נחמיר עליה מספק שכשתראה יום אחד בתוך אלו ימי שבעה עשר נאמר תחילת נדה יב) וצריכה ששה והוא וכשתראה שלשה רצופין נאמר ימי זוב הן וצריכה שבעה נקיים וקרבן מספק ואינו נאכל אבל לאחר י"ז אין להחמיר דודאי תחילת נדה ואם תראה שלשה רצופין תמנה ארבעה והן ולבסוף שבעה אם תראה תשמור יום כנגד יום ג)ויום יג) שלשה תהא זבה: **שני ימים טמא ראיתי פתחה י"ז.** לבד משני ימים הללו שאם לא תראה טו) עד לאחר י"ז תחילת נדה היא ממה נפשך אם שני ימים הללו מימי הזוב הרי כלו להם ימי הזוב לתשעה ימים אחר השנים וכשהרחיקה ורואה לסוף י"ז תחילת נדה ואם תחילת נדה טז) היא הרי כלו להם ימי נדות וזוב לסוף ששה עשר יז) אחר השנים שימי נדות וזוב אינן אלא י"ח וזו שלא ראתה עד לאחר י"ז שהוא יום עשרים לתחילת ראיית הספק יח) נדה היא אבל אם תראה ביום י"ז וכל שכן קודם לכן לא יצתה מן הספק דשמא אלו שני ימים תחילת נדה היו ולסוף ששה עשר שאחר השנים כלו ימי נדות וזוב וזו שראתה ביום י"ז תחילת נדה היא או שמא יט) אחד משני הימים סוף י"א של זיבה היה והשני תחילת נדה ולא כלו ימי נדות וזיבות עד לאחר י"ז וזו שראתה ביום י"ז סוף זיבה היא והרי היא נספק וכל שכן אם תראה קודם כגון אם תראה ביום י"ב וי"ד עומדת בספק דשמא ב' ימים הללו שבאתה לפנינו סוף ימי זוב היו וזו שלא ראתה עד יום י"ג תחילת נדה היא או שמא שני הימים תחילת נדה היו ויום י"ג זה שמיני של ימי הזוב הוא ותשמור יום כנגד יום וכן בספק זה היא לעולם עד שתשב י"ז נקיים: **שלשה ימים טמא ראיתי פתחה י"ז.** כמו שפירשתי אבל קודם לכן כגון י"ז עצמו עומדת בספק וי"ל שמא שני ימים מהשלשה היו סוף זיבה והשלישי תחילת נדה ויום י"ז זה סוף זיבה הוא או שמא כולן השלשה תחילת נדה היו ולסוף ט"ו לבד מהשלשה כלו ימי נדות וזוב ויום י"ז זה תחילת נדה הוא אבל ליום י"ח יצתה מן הספק ממה נפשך: **ארבעה ימים וכו' פתחה ששה עשר.** שאם לא תראה עד לאחר ששה עשר לבד מהנך יצתה מן הספק ממה נפשך אם תחלת נדה היו הרי כלו ימי נדות וזוב לסוף י"ד אחר ד' הללו ואם ימי זוב היו כל שכן שכלו קודם ששה עשר ועכשיו תחילת נדה היא וא"ת שנים מהן היו סוף זיבה והשנים תחלת נדה אעפ"כ לסוף ששה עשר כלו ימי נדות וזוב והא ליכא למימר שמא השלשה סוף זיבה היו והרביעי תחילת נדה ולא כלו עד סוף י"ז דאם השלשה היו סוף זיבה כשראתה כבר אינה תחילת נדה דכיון שראתה ג' רצופין בימי זיבה זבה היא ולא תצא לעולם מידי זיבה להיות תחילת נדה עד שתשב שבעה נקיים כדכתיב (ויקרא טו) ואם טהרה מזובה וספרה וגו' ולאחר שיספרו שבעה נקיים חוזרת לתחילת נדותה אבל אם תראה קודם לכן לפיכך אפילו ביום ששה עשר איכא לספוקה כסוף זיבה ותחילת נדה דשמא שנים מהארבעה היו סוף זיבה והשנים תחילת נדה ויום ששה עשר סוף זיבה הוא או שמא כ) הארבעה היו תחילת נדה או סוף זיבה וככר יצאה מימי נדות וזוב: **ה' ימים טמא ראיתי פתחה ט"ו.** ממה נפשך לאחר ט"ו תחילת נדה היא אם תראה אבל יום ט"ו עצמו אם תראה בו היא ספק דשמא שנים מהחמשה היו סוף זיבה והשלשה תחילת נדה ויום ט"ו זה סוף ימי הזוב הוא. וכן כולה ברייתא מספקינן לה כא) לה שנים הראשונים בסוף זיבה והאחרונים מן הנדות אבל טפי מהכי ליכא לספוקי דאי אמרת ג' מהן סוף זיבה הוו לא הוה תו שלא ישבה ז' נקיים והשתא כי הואיל לאחר שישבה את ז' הימים הנקיים תחילת נדה היא:

שנים

תוספות

כיון דבבת אחת נדר כי הדדי תפסן. והלכך כשבא כהן להעריכו יש לומר שיתן תרתי ופלגא להאי וכן לאידך או דלמא כולהו חזו ג) ואין לו לכהן לומר רק שיפרע כל הה' סלעים לאחת דלאחת נשתעבדו ולא לשנים ואי יהיב תרי ופלגא להאי ותרי ופלגא להאי לא יצא ידי שתיהם שהרי הדין שיתנם לאחת לבד הלכך בעידנא דיהיב הה' לתרוייהו ד)כולהו משועבדים לאחת והוי כמו נתן ד' לראשון וצ"ל דמיירי שמעריכו על שתיהן ביחד דאי בזה אחר זה לא גרע מנתן לשניה וחזר ונתן על ראשון דהא ודאי בעלי חובין שוים כב) וגם מה שנגבה לא גרע מאילו היה מאוחר:

פתחה י"ז. פירוש י"ז טהורים ואם תראה בי"ח נדה ודאי אבל אם תראה בי"ז שמא ראיית זבה היא דביום שראתה היתה תחילת נדה ויום י"ז הוא יום אחרון של י"א יום של זיבה:

שלשה ימים טמאים. שמא ב' ימים ראשונים מי"א יום ויום ג' ראשון לנדה הלכך צריכה י"ז ד' ימים פתחה ט"ז ממ"נ דאם נאמר דג' ימים קמאי ה)מי"א הו' אם כן משעברו עליה שבעה ימי ספירתה באה לפתח נדותה דליכא למימר דיום אחרון של הד' ימים התחיל נדותה דזה אי אפשר דכיון שהיא זבה גדולה לעולם לא תהיה נדה עד אחר ספירת ז' ימים ימי טוהר דזיבה הלכך ליכא להכחין פתח נדותה כי אם נומר דשמא שנים קמאי מימי זיבה ולא התחיל נדותה עד יום שלישי ועברו עליה שני ימים מנדותה וכשימלאו לה חמשה ימים להשלים נדותה ועוד י"א דהיינו ט"ז ימים תמלא פתח נדותה:

ולא

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ג מהלכות ערכין הלכה יב:

ד ב מיי' פ"ו מהלכות איסורי ביאה הל' כב:

ה ג מיי' שם הלכה יז:

ו ד מיי' שם הלכה יח:

ז ה מיי' שם הלכה יט:

שיטה מקובצת

א) בבת אחת. גליון תימה דאף בזה אחר זה כיון שהערכתם בבת אחת מצי למבעי ומצינו למימר דאם לא אמר בבת אחת הכהן אסור להעריכם בבת אחת: ב) כולהו חזי להאי וכולהו חזי להאי: ג) כרבנן ואע"ג דתנא רישא כלשון חכמים לא הוי סתמא וכה"ג איתא בנדה בפרק בא סימן דרבי מאיר אומר חולצת ולא מתייבמת וחכמים אומרים או חולצת או מתייבמת ופריך בתר הכי מפני שאמרו ופריך בגמרא הא תו למה לי משום דבעי למסתם כרבנן אלמא מילתא רחיקתא לא חשיב סתמא וא"ת אמאי צריך למסתם כרבנן פשיטא דיחיד ורבים הלכה כרבים וי"ל דס"ד דמסתבר טעמא דרבי מאיר עכ"ל הרא"ש ז"ל: ד) שמונה ימים טמא ראיתי. מכאן יש להוכיח אשה שראתה ג' ימים בימי זיבה כגון בי"א יום שבין נדה לנדה לא תחזור לפתח נדתה עד אחר ז' נקיים דאל"כ אמאי פתחה י"ב הרא [illegible] ... ה) דכלל חמשים סלע לא כא דאם תיבת דליכא נמחק: ו) חמשים אלא או חמשים או: ז) המפורש למעלה ואם: ח) תחילת נדות ואפילו: ט) סוף נדות זה לתחילת נדות הבאה: י) תחלת נדה היה אף על פי כן יצתה מימי הזוב לסוף יום י"ז לבד מיום זה שהרי עברו: יא) שימור ר"ל לא בעי שימור כדאמרינן בשמעתא אחרונה דמסכת נדה אר: יב) אלו שבעה עשר ימים: יג) נדה היא וצריכה: יד) ויום שלישי תהא: טו) עוד עד לאחר: טז) נדה היו הרי: יז) עשר תיבת היא נמחק: יח) עשר אלו אחר: יט) הספק תחלת נדה: כ) שמא הראשון משני תיבת אחד נמחק: כא) שמא כל הארבעה: כב) מספקינן שמא שנים תיבת לה נמחק: כג) שוים וגבה מה שגבה ולא גרע:

א) אינו מובן למהרש"א דהוי דעולין ומשום דלאחר י"ב מ"מ עדיין טועה היא ולהחמיר ומכל מקום אם תראה תהיה בספק במקומה וצ"ע.

מסורת הש"ס

א) נדה עב: מימי, ב) נ"א ולא תראה שלשה. יעב"ץ, ג) [חולי' לך"ק], ד) [ובגליון משעבדים לאחד הוה כו' לך"ק], ה) נ"ל מי"א יום לך"ק.

רבנו גרשום

ידי ראשונה לא יצא. דכולהו הוו משעבדי לראשונה ידי שניה יצא דהו לא הוה אית ליה: או דלמא כולהו חזיא להאי. ערך. וכולהו חזיא להאי. ערך ולא יצא ידי שניהם: [הא יותר על סלע איכא ופחות מחמשים איכא. כלומר דיהב מאי דאית ליה והא סתמא הוא כרבנן דאמרי נותנין את כולם: אין פתח בטועה פחות מז' ולא יותר על י"ז. כלומר אשה שראתה דם ונטעה היא שאינה יודעת אם בתוך ד' ימי נדות היא אם בתוך י"א יום ימי דיבהה היא [illegible]

ר"ייא כתחלת של זיבה היינו י"ז דאי אמרת איפכא לא הוה צריכה לשמור אלא יום אחד והרי קולא: [ג' ימים טמא ראיתי פתחה י"ז. דאמרי דלמא תרי הוו דסוף י"א של ימי זיבה ושלישי דתחלת נדה [illegible]